

*'Wij helpen
bibliotheken
verder'*

Activiteitenplan POI Biblionet Drenthe 2023

Inhoud.....	2
Voorwoord	3
1. Biblionet Drenthe: wie zijn wij?	4
2. Met wie werken wij samen in het netwerk?.....	5
3. Netwerkgenda openbare bibliotheekvoorzieningen	6
4. Onze wettelijke taken in 2023	7
Interbibliothecair leenverkeer en logistiek	7
Gegevenslevering.....	7
Collectie	8
Het bibliotheeksysteem als ondersteunende dienst.....	8
5. Innovatie: onze plannen in 2023.....	9
Programmalijn 1 Geletterde Samenleving	9
Programmalijn 2: Participatie in de informatiesamenleving	10
Programmalijn 3: Leven lang ontwikkelen	11
Stelseluitdaging: Innovatie.....	13
6. De Drentse Innovatieagenda.....	14
7. Netwerken en samenwerking.....	14
8. Inclusieve toegankelijkheid voor mensen met een beperking.....	15
9. Monitoring, kwaliteit en rapportage.....	15
10. Bijlagen.....	17
Bijlage 1: Bibliotheken en locaties in Drenthe	17
Bijlage 2: Lijst gebruikte afkortingen.....	18
Overzicht: Eindnoten	19

Biblionet Drenthe presenteert hierbij het nieuwe Activiteitenplan 2023 onder het motto: 'Wij helpen bibliotheken verder!'

De Provincie Drenthe vraagt Biblionet Drenthe als Provinciale Ondersteuningsinstelling (POI)* jaarlijks een nieuw activiteitenplan op te stellen. We hebben dit activiteitenplan opgesteld vanuit het Programma van Eisen van de provincie, onze wettelijke taken in de bibliotheekwet (Wsob) en we sluiten aan bij de landelijke Netwerkagenda Openbare bibliotheekvoorzieningen 2021-2023.

In dit activiteitenplan bouwen we voort op het plan van 2022. Maar er zijn ook veranderingen. Mede op basis van het Bibliotheekconvenant en de Landelijke Netwerkagenda geven we een veel actievere invulling aan de schakelfunctie tussen het landelijke en lokale bibliotheeknetwerk. Op alle relevante terreinen zijn wij vertegenwoordigd in landelijke overleggen en werkgroepen. Wij zorgen ervoor goed op de hoogte te zijn van wat er speelt en delen dat met de bibliotheken. Daarnaast hebben wij een actieve samenwerking opgebouwd met het netwerk van provinciale systeeminstellingen en maatschappelijke en culturele partners in onze provincie.

We helpen bibliotheken door informatie te geven, te ondersteunen en door nieuwe ontwikkelingen te introduceren. Ook zorgen we voor input vanuit de Drentse praktijk naar de landelijke netwerken. Er komt meer dynamiek, maar er ontstaat ook meer druk, bij onszelf als POI en ook bij de bibliotheken in onze provincie. Het vinden van een goede balans is één van de uitdagingen in 2023. Hoe kunnen we samen met bibliotheken ruimte creëren voor de opgaven waar bibliotheken voor staan? Wat kunnen we bijdragen aan de ontwikkeling van het maatschappelijk-educatieve bibliotheeknetwerk? Kan de uitvoering van de wettelijke taken nog efficiënter? Hoe ziet de ideale ondersteuning eruit, die bibliotheken verder helpt? In 2023 gaan wij met bibliotheken op zoek naar manieren om voldoende ruimte te creëren. Dat kan door keuzes te maken voor onderwerpen waar we aandacht aan besteden en aandacht voor vragen.

Aan de andere kant: binnen ons aanbod kunnen ook de bibliotheken zelf vanuit hun eigen beleid bepalen waar ze bij aansluiten. Centraal staat hoe we onze ondersteuning laten aansluiten op wat lokaal nodig is.

Met dit plan leveren wij een bijdrage aan een goed toegankelijk en kwalitatief sterk en sociaal Drents bibliotheeknetwerk, waar alle vier Drentse basisbibliotheken vanuit hun eigen kracht aan bijdragen. Samenwerking en co-creatie staan daarbij centraal.

John Brandsma,
Manager POI Biblionet Drenthe

* Overall waar Biblionet Drenthe staat, spreken we over de provinciale ondersteuningsinstelling (POI).

1. Biblionet Drenthe: wie zijn wij?

Biblionet Drenthe is de provinciale ondersteuningsinstelling voor de openbare bibliotheken in Drenthe. Wij werken voor alle vier bibliotheekorganisaties in Drenthe, te weten de B9-bibliotheken, Facet, DNK en Bibliotheek Hoogeveen (zie bijlagen*).

Wij verbinden, vernieuwen, inspireren en ondersteunen en voeren onze kerntaken uit. Dat doen we samen met maatschappelijke en culturele partners binnen en buiten de provincie. Ook zorgen we in het bibliotheeknetwerk voor de verbinding tussen het landelijke en het lokale niveau.

De Provincie Drenthe is onze opdrachtgever. De Provincie Drenthe verwoordt onze jaarlijkse opdracht in een Programma van Eisen.

De Cultuurnota van de provincie is het kader. De Cultuurnota Drenthe 2021-2024⁴ gaat uit van drie invalshoeken:

- Cultuur en maatschappij, gericht op inclusie, diversiteit en toegankelijkheid
- Cultuur en erfgoed, gericht op verhalen en cultuur
- Cultuur als inspiratiebron voor grote maatschappelijke opgaven

In de Cultuurnota vraagt de provincie ons om aan te sluiten bij de Drentse Sociale Agenda 2020-2023⁵ met drie speerpunten:

- Gelijke kansen voor kinderen
- Positieve gezondheid
- Bewonersparticipatie voor wonen en leefbaarheid

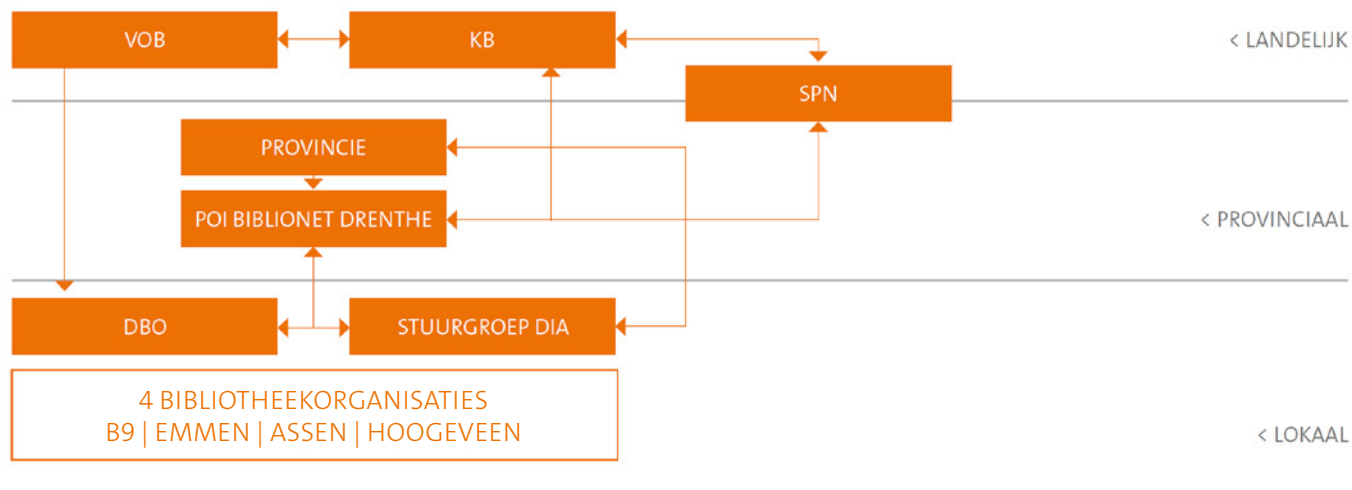
De Provincie Drenthe hecht waarde aan de Fair Practice Code⁶ voor de cultuursector. Biblionet Drenthe voert hiervoor een quick scan uit en we gaan over de uitkomsten in overleg met de provincie.

De Provincie Drenthe en POI Biblionet Drenthe zorgen samen voor de invulling van de provinciale rol zoals die is benoemd in de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (Wsob)⁷, het wettelijke kader van het bibliotheekwerk. In de Wsob zijn het Interbibliothecair leenverkeer (IBL) en innovatie op provinciaal niveau belegd. Met de lokale en landelijke partners geven we op provinciaal niveau invulling aan de wettelijke netwerktaken zoals collectie en gegevenslevering.

* Zie Bijlage 1 voor een overzicht van alle locaties
Zie Bijlage 2 voor de lijst van gebruikte afkortingen in dit document.

2. Met wie werken wij samen in het netwerk?

Met de Provincie Drenthe als opdrachtgever zet Biblionet Drenthe zich in voor de vier basisbibliotheken in Drenthe. We werken met elkaar samen in het Drents Bibliotheken Overleg (DBO) en in de Stuurgroep Drentse Innovatie Agenda (SGIA).

Landelijk is de Koninklijke Bibliotheek (KB) een belangrijke partner, onder meer verantwoordelijk voor het in stand houden van de digitale bibliotheek. De Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) is de branchevereniging van openbare bibliotheeknetwerk.

De Stichting Samenwerkende POI's Nederland (SPN) is de organisatie van de samenwerkende POI's in Nederland.

Ons directe netwerk bestaat verder uit de POI's in Noord-Nederland: Fers en Biblionet Groningen. De belangrijkste Drentse provinciale maatschappelijke en culturele partners zijn CMO STAMM, BOKD, Huus van de Taol en Kunst en Cultuur Drenthe. Vanuit onze maatschappelijke opgaven hebben we raakvlakken met deze Drentse partners. We werken samen in projecten en rond training en opleiding.

3. Netwerkagenda openbare bibliotheekvoorzieningen

De drie lagen in het bibliotheeknetwerk en de drie overheidslagen hebben gezamenlijk afspraken gemaakt over de focus van het bibliotheekwerk, gebaseerd op de bibliotheekwet Wsob: het Bibliotheekconvenant 2020-2023⁹. Het convenant is uitgewerkt in de Netwerkagenda openbare bibliotheekvoorzieningen 2021-2023¹⁰ met een update in 2022, de Netwerkagenda 2022¹¹.

De drie maatschappelijke opgaven uit de Netwerkagenda zijn voor ons leidend:

- De geletterde samenleving – lezen en leesplezier voor 0-18 jaar
- Participatie in de informatiesamenleving – digitale vaardigheden en digitaal blijven voor jeugd en volwassenen
- Leven lang ontwikkelen – leren en je ontwikkelen in de bibliotheek voor volwassenen

De Netwerkagenda noemt daarnaast een aantal voorwaarden om invulling te geven aan de opgaven. Die zijn verwoord in acht stelseluitdagingen: robuuste lokale bibliotheek, medewerkers en vrijwilligers, digitale infrastructuur, kwaliteit en kennis, innovatie, collectie, gezamenlijke klantbenadering en de digitale bibliotheek. De stelseluitdaging 'Innovatie' staat voor ons als POI centraal op grond van onze wettelijke taak.

Inclusieve toegankelijkheid voor mensen met een beperking, in het fysieke én in het digitale domein krijgt specifiek aandacht in de Netwerkagenda 2022 en ook in het Programma van Eisen van de provincie van dit jaar. In dit activiteitenplan geven we specifiek aandacht aan dit onderwerp.

Relevant voor de uitvoering van de Netwerkagenda en voor ons activiteitenplan zijn de impulsen die het Ministerie van OCW geeft aan het netwerk. De Kamerbrief Hoofdlijnen Cultuur 2022¹² gaat onder meer in op voornemens voor extra inzet voor onder meer een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening in elke gemeente, de online bibliotheek en het belang van lezen voor jeugd.

De Netwerkagenda is een gezamenlijk kader. Lokaal en provinciaal geven bibliotheken en POI's invulling aan dit kader binnen hun eigen mogelijkheden.

4. Onze wettelijke taken in 2023

Onze activiteiten komen voort uit onze wettelijke taken die zijn vastgelegd in de Wsob. Het betreft **Interbibliothecair Leenverkeer (IBL)** en onze **onze wettelijke provinciale netwerktaken zoals Gegevenslevering en Collectie**. Onze wettelijke innovatietaak komt in het volgende hoofdstuk aan de orde.

Interbibliothecair leenverkeer en logistiek

Wij vervullen onze provinciale en landelijke netwerkrol in het Interbibliothecaire leenverkeer (IBL) en logistiek. Wij zorgen ervoor dat gebruikers van bibliotheken de materialen van andere vestigingen, binnen en buiten de provincie, tijdig geleverd krijgen, op elke locatie van keuze. Trends zijn krimpende collecties en meer druk op de fysieke ruimte voor activiteiten, toename van het gebruik van e-books en andere verwachtingen van mensen ten aanzien van levering. Daarbij speelt de wens tot duurzame, schone en slimme oplossingen voor transport.

In 2023

Onderzoeken we oplossingen, om de kosten van het IBL als gevolg van de krimpende collecties in de hand te houden, zoals verwijzingen naar de digitale bibliotheek en het inperken van reserveringsmogelijkheden

Ontwikkelen we een stappenplan gericht op de verduurzaming van het wagenpark (verminderen CO2-uitstoot)

Brengen we onderzoeken in kaart naar ervaringen met snelle levering van fysieke materialen (deskresearch) en onderzoeken we mogelijkheden om het e-bookplatform als succesvol alternatief aan te bieden

Rapporteren we de IBL-cijfers per kwartaal in het Provinciaal Overleg Collectioneren (POC) ter voorbereiding van besluitvorming in het DBO

Gegevenslevering

De POI verzamelt vanuit het bibliotheeksysteem HostedWise en G!DS gegevens over leden, bibliotheeklocaties, uitleningen en de catalogus en stelt deze beschikbaar aan de provincie, de Drentse bibliotheken, de Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG) en de Koninklijke Bibliotheek (KB). Uitgangspunt is dat gegevens één keer worden aangeleverd. De KB combineert de geleverde gegevens met onder meer lokale monitorgegevens en stelt deze beschikbaar via Bibliotheekinzicht.nl. Met die informatie kunnen de resultaten van de eigen bibliotheek worden afgezet tegen de landelijke cijfers. Benchmarking wordt daardoor mogelijk.

In 2023

Leveren we in ons jaarverslag aan de provincie statistische basisinformatie over het Drentse bibliotheeknetwerk vanuit HostedWise en G!DS

Werken we voor de gezamenlijke monitor 'Spreiding en toegankelijkheid' ten behoeve van de provincie met de gegevens die de bibliotheekorganisaties hebben aangeleverd aan [Bibliotheekinzicht.nl](https://bibliotheekinzicht.nl)

Werken we verder aan het beter organiseren van dataverzameling en de analyse en presentatie van gegevens via het dashboard voor gegevenslevering gezien het steeds grotere belang van data

Collectie

In Drenthe werken we met het Gezamenlijk Drents Collectieplan. Samen met de bibliotheekorganisaties willen we dat klanten van de Drentse bibliotheken zo goed en volledig mogelijk bediend worden in hun zoektocht naar kennis, informatie en cultuur. Daarnaast hebben we een rol in collectie-innovatie gericht op de maatschappelijk-educatieve taak van de bibliotheek.

Het bibliotheekstelsel als ondersteunende dienst

Biblionet Drenthe onderhoudt voor de Drentse bibliotheken het bibliotheekstelsel BicatWise en we gaan over naar HostedWise. De ICT is ondersteunend aan het leenverkeer en de catalogus. Het bibliotheekstelsel is tevens de belangrijkste bron voor de gegevenslevering. Vanuit onze visie op data en gegevenslevering beschouwen we Wise-leverancier OCLC als strategische partner.

In 2023

Voeren we het provinciale verbeterplan collectie uit, met accenten op reserveringenanalyse en normering, en ondersteunen we het DBO bij de normering van de omvang van de fysiek collectie binnen de 12 gemeenten

Gaan we aan de slag met het vraagstuk rondom de mogelijkheden om te voldoen aan de klantvraag bij een sterk krimpende collectie (Normering Landelijk collectieplan 2020-2024: 95% lokaal en 99,9% provinciaal)

Werken we de inhoud en aanpak van het provinciaal collectioneren verder uit en vullen we adviesfunctie verder in. Denk hierbij aan:

- Adviseren bij evalueren en bijstellen collectieprofielen
- Adviseren bij saneren
- Adviseren profielen bij huisvestingsprojecten
- Ondersteuning bij programmering met media

Verbeteren we het gebruik van de digitale bibliotheek en de inzet van de digitale collectie in de fysieke bibliotheek

Onderzoeken we de plek van lokale en regionale digitale collecties, zoals bijvoorbeeld podcasts

Dragen we zorg voor periodieke rapportages aan het DBO als opdrachtgever

Zoeken we naar vormen om de kennis in de provincie te borgen via bijvoorbeeld collectiedagen, kennissessies en bijscholing, onder meer in verband met uitstroom van medewerkers

In 2023

Implementeren we HostedWise

Met met OCLC als strategische partner zijn wij actief betrokken bij het beschikbaar komen van het opleidingsportaal van Cultuurconnect

Onderzoeken we de realisatie van een nieuw dashboard, rechtstreeks gekoppeld aan de database van Wise

Gaan we in gesprek met de bibliotheken over nieuwe SLA's

Volgen we vanuit onze POI-taak de landelijke ontwikkelingen rond de Landelijke Digitale Infrastructuur (LDI)

5 Innovatie: onze plannen in 2023

Onze innovatietaak vullen we in vanuit de drie maatschappelijke opgaven uit de Netwerkagenda en we geven daarnaast onder meer via onze rol in het landelijke Fieldlab Fysiek-Digitaal vorm aan de stelselopgave Innovatie. We informeren bibliotheken over landelijke programma's, denken mee in de lokale vertaling en helpen bij het in gang zetten van nieuwe ontwikkelingen. Daarvoor organiseren we workshops en inspiratiesessies, zorgen we voor een goede kennisdeling en werken we aan de gezamenlijke uitvoering van (provinciale) projecten. We hebben daarbij aandacht voor de overlap die er is tussen de programmalijnen.

Programmalijn 1 Geletterde Samenleving

De programmalijn Geletterde Samenleving is erop gericht het (voor)leesplezier, de leescultuur en daarmee de leesvaardigheid van kinderen tot 18 jaar (met name van taalzwakke doelgroepen) de komende jaren te laten stijgen zodat het leesniveau verbetert. We willen bijdragen aan dit resultaat door de nadruk te leggen op bewezen effectieve interventies voor BoekStart¹³ en de Bibliotheek *op school*.^{14 15}

Doorgaande leeslijn en geletterdheid jeugd

Wij ondersteunen alle bibliotheken in Drenthe, in samenwerking met andere organisaties, bij het bouwen aan een gestructureerde leesbevorderingsaanpak via een doorgaande leeslijn met de landelijke programma's BoekStart en de Bibliotheek *op school*.

Deze integrale gestructureerde samenwerking is gericht op het creëren van een rijke leescultuur thuis en in het onderwijs. Het landelijke aanbod is uitgebreid en overstijgt soms de beschikbare capaciteit bij de lokale bibliotheken. Het is zaak daarin samen met de bibliotheken een goede balans te zoeken. In de nieuwe beleidslijn van OCW is een integraal

en duurzaam Masterplan basisvaardigheden het uitgangspunt. OCW¹⁶ legt hierin de focus op taal, rekenen/wiskunde, burgerschap en digitale geletterdheid. OCW noemt in het Masterplan tevens de versterking van het programma de Bibliotheek *op school*.

In 2023

Ondersteunen we bibliotheken bij de verdere professionalisering van de samenwerking met kinderopvang en onderwijs, rekening houdend met de beschikbare capaciteit

Zetten we in op leesontwikkeling via ouders, grootouders, gastouders en de BSO; bibliotheken beschikken over expertise en collectie die de kinderopvang en school kan verrijken

Sluiten we vanuit het Drents Leesoffensief 2022 aan op de voorgenomen vervolgstappen van OCW gericht op leesbevordering

- o Gaan we samen met leesconsultanten en leescoördinatoren aan de slag op basis van het Masterplan basisvaardigheden en sorteren we voor op nieuwe rollen voor de bibliotheek
- o Zetten we in op de versterking van de Bibliotheek *op school* en lokale variaties op dit programma en de verbreding van activiteiten in het vo en de pabo's en mogelijk in een later stadium op het mbo
- o Zetten we in op de bouwsteen digitale geletterdheid en op innovaties rond het thema gamen en lezen

Nemen we de Drentse bibliotheken mee in de landelijke ontwikkelingen rond de hybride Bibliotheek *op school* met de fysieke collectie en de digitale collectie uit de Jeugdbibliotheek, de online Bibliotheek en dBos online

Maken we de impact van onze gezamenlijke inzet zichtbaar via de uitkomsten van landelijke en provinciale monitorgevens, zoals de monitoren BoekStart en de Bibliotheek *op school* en de Drentse onderwijsmonitor

Verkennen we vanuit het community librarianship samen met bibliotheken en scholen nieuwe initiatieven en mogelijkheden

Ondersteunen we in samenwerking met de noordelijke POI's de landelijke CPNB-campagne 'Jongeren en lezen' en sluiten we aan bij de activiteiten voor jongeren in de bibliotheken

Ondersteunen we educatieteams bij het geven van trainingen en bieden we intervisie voor trainers

Organiseren we in samenwerking met de noordelijke POI's (Biblionet Groningen, Fers en Biblionet Drenthe) én het Groninger Forum kennissessies en inspiratiebijeenkomsten voor docenten uit po en vo, pedagogisch medewerkers in de kinderopvang en voor bibliotheekmedewerkers uit de educatieteams

Coördineren en stimuleren we deelname van bibliotheekmedewerkers aan landelijk beschikbaar trainingsaanbod

Gezinsaanpak

De gezinsaanpak is gericht op het voorkomen én bestrijden van laaggeletterdheid. Kinderen van ouders die moeite hebben met taal, lopen zelf ook een grotere kans taalproblemen te krijgen. Zo kan een cyclus van laaggeletterdheid ontstaan. De gezinsaanpak bestaat uit het ondersteunen van ouders bij het stimuleren van de taalontwikkeling van hun kind(eren). Tegelijkertijd gaan ze aan de slag met hun eigen basisvaardigheden.

Wij ondersteunen en adviseren Drentse bibliotheken bij de gezinsaanpak. Hierin werken we samen met partijen als Stichting Lezen & Schrijven. Belangrijk richtpunt is de verantwoordelijkheid voor de gezinsaanpak die in 2025 naar gemeenten gaat.

Programmalijn 2 Participatie in de informatiesamenleving

In de Netwerkagenda worden drie lijnen genoemd om participatie in de informatiesamenleving te versterken. Digitale inclusie is de eerste lijn, is gericht op kwetsbare groepen, die moeite hebben met technologie en digitalisering. De tweede lijn, Digitaal burgerschap, richt zich op alle Nederlanders. De derde lijn, Digitale geletterdheid jeugd, is er voor de jeugd van 0-18 en dan gaat het om 21^e-eeuwse vaardigheden.

Digitale inclusie

Bibliotheken willen mensen helpen zelfredzamer te worden door het aanbieden van cursussen en het geven van informatie. In de uitvoering vormen de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's) in elke Drentse gemeente de basis. In de nabije toekomst zal de financiering van de IDO's overgaan naar het gemeentefonds. Dit brengt nieuwe vraagstukken met zich mee.

In 2023

Ondersteunen we bibliotheken bij het inzetten van bekende, effectieve interventies, zoals de inzet van de BoekStartcoach en de Bibliotheek *op school*, rekening houdend met de lokale mogelijkheden

Zorgen we voor meer uitwisseling tussen bibliotheken bij de gezinsaanpak, zodat zij hun ervaringen met interventies kunnen delen en meer van elkaar leren. Dit doen we in gezamenlijke overleggen en inspiratiebijeenkomsten; de aanpak Voorleesexpres willen we specifiek onder de aandacht brengen.

We verkennen met de bibliotheken de mogelijkheid om rond de gezinsaanpak een provinciale inspiratiebijeenkomst te organiseren met alle betrokkenen partijen, zoals onderwijs, kinderopvang, consultatiebureaus en gemeenten

Inventariseren en onderzoeken we wat werkt in de gezinsaanpak en delen we resultaten; impactmeting is daarbij een hulpmiddel

Ondersteunen we bibliotheken om van een projectmatige aanpak te komen tot een structurele en gedragen visie en werkwijze met partijen in de regio

Ondersteunen we bibliotheken in de voorbereiding en strategische positionering als de verantwoordelijkheid voor de gezinsaanpak overgaat naar gemeenten in 2025 en hebben we hierover contact met de gezamenlijke Drentse gemeenten

Zorgen we voor een goede aansluiting op landelijke trajecten, zodat we op de hoogte zijn van bijvoorbeeld subsidieregelingen en inhoudelijke ontwikkelingen en we dit kunnen vertalen naar het lokale niveau. Daarbij kijken we samen met bibliotheken naar de mogelijkheden en adviseren we bibliotheken op verzoek.

Nemen we deel aan landelijke overleggen en delen we kennis en informatie met de bibliotheken en stimuleren we bibliotheken om kennis en ervaring uit te wisselen en verzorgen we training en scholing

Ondersteunen we bibliotheken in de vraagstukken rond de financiering van IDO's via het Gemeentefonds

Ondersteunen we bibliotheken bij de doorontwikkeling en professionalisering van de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)

Ondersteunen we bij de intensivering van de cursussen op gebied van digitale vaardigheden voor inwoners

Ondersteunen bibliotheken bij de invoer van gegevens in G!DS met het oog op de daaraan gekoppelde website www.hetinformatiepunt.nl
Versterken we netwerkvorming, provinciaal en lokaal

Sluiten we aan bij de Digitaliseringsagenda van de Provincie Drenthe

Organiseren we een netwerkbijeenkomst met maatschappelijke partners, gemeente en provincie om onze dienstverlening zichtbaar te maken

Doen we een verkenning of het Ontwikkelplein een instrument kan zijn voor de bibliotheken om de netwerk- en doorverwijsfunctie te versterken in het maatschappelijke speelveld

Gaan we in gesprek met de woningcorporaties of er, naast de dienstverlening voor Thuis Kompas, andere mogelijkheden zijn om op basis van de maatschappelijke uitdagingen samen te werken

Geven we advies over de samenwerking tussen bibliotheken en het bedrijfsleven en financiële instellingen op het gebied van digitale inclusie

Digitale inclusie: e-health

Om met de toenemende behoefte aan zorg te kunnen omgaan, wordt er steeds meer ingezet op innovatieve en digitale toepassingen: e-health. Denk hierbij aan een patiëntenportaal of een videoconsult bij de huisarts. Voor sommige mensen levert dit problemen op, omdat ze onvoldoende digitaal vaardig zijn. Bibliotheken kunnen hen helpen, bijvoorbeeld door vragen over digitale zorg te beantwoorden in het IDO of met het programma Digivitaler. In korte workshops leren mensen omgaan met bijvoorbeeld patiëntenportalen van de huisarts en verschillende gezondheidsapps.

In 2023

Stimuleren we alle bibliotheken het programma Digivitaler te gaan aanbieden

Blijven we nauw betrokken bij de ontwikkeling van e-health programmering en verbinden we relevante zorgpartners aan bibliotheken om samen op te trekken rondom uitdagingen die e-health met zich meebrengt

Verkennen we de mogelijkheden voor provinciale programmering, samen met zorginstellingen in combinatie met de IDO's

Digitale burgerschap

Digitaal burgerschap heeft tot doel om alle Nederlanders in staat te stellen actief en weerbaar te zijn en deel te nemen aan de informatiesamenleving.

In 2023 ligt de focus op de uitvoering van de landelijke programmalijn Digitaal Burgerschap. Wij zullen de bibliotheken daarbij ondersteunen. De programmalijn Digitaal burgerschap wordt gefinancierd door de stichting PICA.

Zij stellen naar verwachting vanaf eind 2022 subsidiegelden ter beschikking waar bibliotheken een aanvraag voor kunnen indienen. Deze regeling loopt tot en met 2025.

In 2023

Ondersteunen wij de bibliotheken bij het onderzoek naar ledengegevens, demografische gegevens, gemeentelijke voorzieningen, raadsbesluiten etc. om goed in kaart te brengen wat de uitgangssituatie is en welke interventies in een gemeente zinvol en succesvol zullen zijn. Op deze manier kunnen bibliotheken hun onderwerpen en doelgroepen gericht kiezen en de beschikbare middelen efficiënt inzetten

Ontwikkelen we samen met de bibliotheken een provinciebrede visie op Digitaal Burgerschap, met aandacht voor uitgangspunten, doelgroep en de manier waarop we dit willen gaan uitvoeren. Ook de digitale geletterdheid jeugd en het aanbod voor het onderwijs nemen we in deze visie mee

Organiseren we onder meer inspiratiesessies en kanssessies voor medewerkers van bibliotheken en externe partners om het onderwerp te verkennen te zorgen dat er enthousiasme en draagvlak ontstaat en leidt tot nieuwe activiteiten

Denken we mee met de bibliotheken hoe we de nieuwe programmalijn op een duurzame wijze kunnen uitrollen. Te denken valt aan het adviseren over alternatieve financiering en borging van het project. Mocht de behoefte elders liggen, kan maatwerk een oplossing zijn.

-

Digitale geletterdheid jeugd

Digitale geletterdheid jeugd is erop gericht zoveel mogelijk jongeren te bereiken in een goede verbinding met het onderwijs, specifiek die jongeren die starten vanuit een achterstandspositie.

In 2023

Werken we het aanbod digitale geletterdheid jeugd uit in de visie op Digitaal burgerschap en kijken we naar de integratie van het onderwerp binnen bestaande programmalijnen en zoeken we aansluiting bij leesbevordering, waarbij we ook focussen op de jongste groep van 0-6 jaar

Werken we mee aan de bouwsteen 'digitale geletterdheid' binnen het landelijke programma de Bibliotheek op school

Onderzoeken we of het programma 'Doe je Digiding' kansen biedt voor jongeren binnen het onderwijs

Sluiten we in ons aanbod aan bij de initiatieven voor jeugd in de bibliotheken en ondersteunen we bibliotheken met onder meer kennissessies over makerplaatsen in de bibliotheek

Programmalijn 3 Leven lang ontwikkelen

Leven Lang ontwikkelen is gericht op informeel en non-formeel leren. Bibliotheken willen een stimulerende leeromgeving zijn voor alle burgers die willen samenkomen, kennis willen delen, geïnspireerd willen worden, vaardigheden willen verwerven of hun talenten willen ontplooiën. De landelijke programma's Bibliotheek en Basisvaardigheden en Persoonlijke ontwikkeling zijn onderdeel van deze programmalijn.

In 2023

Blijven we betrokken bij het landelijke programma's 'Bibliotheek en basisvaardigheden' en 'Persoonlijke ontwikkeling'

Blijven we bibliotheken informeren en inspireren over deze onderwerpen

Programma Bibliotheek en basisvaardigheden

In Nederland hebben ongeveer 2,5 miljoen mensen van 16 jaar en ouder moeite met taal en/of rekenen. Zij hebben onvoldoende basisvaardigheden om volwaardig te kunnen meedoen in de samenleving. Met een breed non-formeel educatieaanbod zetten bibliotheken zich in om volwassenen te helpen hun basisvaardigheden te verbeteren. Het landelijke netwerkprogramma de Bibliotheek en Basisvaardigheden ondersteunt hierbij. Wij richten ons in elk geval op geletterdheid en gezondheid. Met de bibliotheken verkennen we andere thema's op het terrein van basisvaardigheden, zoals sociaal-juridische vaardigheden, werk en inkomen, rekenen en geld en inburgering.

Basisvaardigheden: Geletterd Drenthe

Biblionet Drenthe is nauw betrokken bij de landelijke ontwikkelingen rond basisvaardigheden en zorgt dat bibliotheken goed zijn aangehaakt en kunnen beschikken over materialen, leermiddelen en tools. We

helpen bij het bereiken van kwetsbare doelgroepen. We nemen, net als de lokale bibliotheken, deel aan het Bondgenootschap voor een geletterd Drenthe en helpen bij de certificering van taalhuizen, die in onze provincie voor een deel bij bibliotheken zijn ondergebracht.

In 2023

Doen we aan kennisdeling op het gebied van hoger bereik, zorgen we voor kennisuitwisseling en inspiratie in de vorm van *good practices*. Zo krijgen we meer inzicht in de doelgroep en (bewezen) effectieve benaderingen

Praten we niet alleen over, maar vooral mét de doelgroep. We faciliteren dit door geregeld ervaringsdeskundigen in te schakelen

Brengen we landelijk ingekochte leermiddelen voor de doelgroepen onder de aandacht bij bibliotheken en adviseren we hierover. Het Trefpunt Leermiddelen – een online productencatalogus – is hierbij een belangrijk instrument

Bieden wij algemene ondersteuning in de certificering van de Taalhuizen in Drenthe, bijvoorbeeld door landelijke ontwikkelingen te delen en onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring te faciliteren

Volgen we nauwlettend de uitkomsten van de certificering en bepalen op basis daarvan welke rol we kunnen spelen in de borging en doorontwikkeling van het concept Taalhuis

Dragen we bij aan de bekendheid van het Bondgenootschap voor een geletterd Drenthe en het werven van nieuwe bondgenoten

Spelen we een rol in de organisatie van Bondgenotencafés en de jaarlijkse Bondgenotenavond in de Week van Lezen en Schrijven. Hierbij betrekken we ook de lokale bibliotheken.

Basisvaardigheden: Gezondheid

Gezondheidsvaardigheden zijn basisvaardigheden. Daarbij gaat het erom of mensen in staat zijn informatie te verkrijgen, begrijpen en gebruiken bij het nemen van beslissingen die met hun gezondheid te maken hebben. Vanuit de vijf Wsob-functies ligt hier een rol voor de bibliotheken. Biblionet Drenthe adviseert en ondersteunt daarbij, gebruikmakend van de toolkit gezondheid ontwikkeld door de KB en SPN.

In 2023

Kiezen we voor een nog actievere rol in diverse Drentse netwerken rondom gezondheid, zoals Drenthe Gezond, het Drents Netwerk Positieve Gezondheid en het samenwerkingsverband van de Technologie & Zorg Academie Drenthe

Organiseren we sessies om de samenwerking tussen bibliotheken en de zorgsector te stimuleren

Werken we samen met bibliotheken en partijen uit de gezondheid en zorg zoals huisartsenkoepels, Zorgbelang Drenthe en de GGD aan de (door)ontwikkeling van producten en diensten op het gebied van gezondheid en gezondheidsvaardigheden

Adviseren we bibliotheken bij het ontwikkelen van relevante programmering rondom thema's als dementie, leefstijl en positieve gezondheid

Programma Persoonlijke ontwikkeling

Vanuit het vertrekpunt dat de bibliotheken er zijn voor iedereen richt de programmatische Persoonlijke ontwikkeling zich op de zelfredzame volwassene. Landelijk is deze lijn volop in ontwikkeling en richt zich op het inspireren en verrijken van zelfredzamen, zodat zij in staat worden gesteld zich doorlopend te ontwikkelen, kennis op doen en te werken aan competenties. Een van de focuspunten van Persoonlijke ontwikkeling is het vergroten van de kans op arbeids(markt)participatie.

In 2023

Blijven we als POI aangesloten bij het landelijke programma 'persoonlijke ontwikkeling' en streven we er naar de Drentse bibliotheken te inspireren op dit onderwerp; daarbij kijken we ook naar externe partners als het Drents Museum

Onderzoeken we met de bibliotheken hoe op een passende manier invulling kan worden gegeven aan het bedienen en bereiken van de doelgroep

Stelseluitdaging Innovatie

De POI's hebben op basis van de Wsob en in het verlengde daarvan de Netwerkagenda een centrale rol in de innovatie van het bibliotheeknetwerk. Bibliotheken moeten zich blijvend vernieuwen om in te spelen op de veranderende maatschappelijke vraag van burgers en overheid. Een landelijk innovatienetwerk moet gaan zorgen voor inspiratie, kennisdeling en het versneld opschalen van innovaties, onder meer via vier landelijke fieldlabs. In Drenthe ondersteunen wij de innovatie van bibliotheken.

Fieldlab Fysiek-digitaal

Vanuit de Netwerkagenda werken de gezamenlijke POI's in Nederland in vier clusters binnen een fieldlab aan landelijke innovaties. De drie noordelijke POI's werken met bibliotheken uit het hele land en met de KB in een fieldlab samen aan de versterking van de verbinding tussen de fysieke en de digitale bibliotheek. Biblionet Drenthe is penvoerder.

In 2023

Participeren we in het landelijke Kernteam Innovatie van de SPN

Hebben we in het Fieldlab Fysiek-digitaal een voortrekkersrol in het QR-code project en werken we aan het beter beschikbaar maken van e-books via QR-codes samen met de KB (e-bookplatform) en bibliotheken en POI's uit het hele land

Werken we samen met de POI's in Groningen en Friesland op andere fieldlabprojecten gericht op het fysieke en digitale domein

Organiseren, kennisdelen, opleiden en faciliteren

Innoveren doen we samen met bibliotheken. In Drenthe ondersteunen we de innovatie van bibliotheken door onder meer inloopsprekuren, inspiratiesessies, workshops, trainingen en kenniscirkels. We geven projectadvies en zorgen voor procesbegeleiding. Op verzoek van bibliotheken verzorgen we cursussen en workshops gericht op innovatievaardigheden.

Vanuit de POI zijn we vertegenwoordigd in verschillende landelijke werkgroepen, kernteamen en platformen, waardoor we goed op de hoogte zijn van de ontwikkelingen, activiteiten en beschikbare materialen. We hebben een overlegstructuur ingericht met

de bibliotheken met algemene overleggen en specialistenoverleggen op de programmalijnen. Met de bibliotheekorganisaties samen bepalen we daar ons aanbod. We gebruiken BiebtoBieb als gezamenlijk platform om informatie uit te wisselen en vast te leggen.

In 2023

Blijven we zorgdragen voor een goede vertegenwoordiging van het Drentse bibliotheeknetwerk in landelijke werkgroepen en overleggen en zorgen we voor kennisdeling binnen de provincie

Zorgen we voor een goede informatievoorziening via onze overleggen en verschillende BiebtoBieb-groepen en blijven we stimuleren dat bibliotheekmedewerkers hier gebruik van maken

Bieden wij diverse cursussen en verdieppingsprogramma's aan rond onder meer de methode Design Thinking, gericht op het ontwerpen van innovatieve gebruikersgerichte oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen

Stellen we ontwikkelde trainingen en materialen beschikbaar aan het landelijke netwerk

Werken we vanuit van de vraag van bibliotheken en verzorgen we lokaal workshops, cursussen en trainingen op verzoek

Ondersteunen wij bovenlokale (van meerdere bibliotheekorganisaties) en provinciale projecten
Werken we mee aan gezamenlijke fondsenwerving voor innovatie

Hebben wij aandacht voor het thema duurzaamheid

6 De Drentse Innovatieagenda

De Drentse Innovatieagenda 2021-2024 (DIA)¹⁷ is het meerjarig kader voor de Drentse bibliotheken voor de ontwikkeling en verspreiding van bibliotheekinnovaties in Drenthe. De Stuurgroep Drentse Innovatieagenda (SGIA) komt op basis van de DIA jaarlijks met een projectenplanning voor de inzet van provinciale middelen in lokale bibliotheekinnovatieprojecten. Biblionet Drenthe heeft hierin een faciliterende rol.

In 2023

Voert de SGIA de Projectenplanning 2023 uit en rondt eerder gestarte projecten af, met specifiek aandacht voor de projecten die langer lopen als gevolg van corona

Werkt de SGIA aan manieren om de projectorganisatie te versterken en de inzet van middelen te verbeteren met behulp van externe ureninzet, met ondersteuning vanuit de POI

Organiseert de SGIA samen met de POI een innovatie-event voor de Drentse bibliotheken

Brengt de SGIA de Projectenplanning 2024 uit

Draagt de SGIA zorg voor monitoring en effectmeting van de projecten met ondersteuning van de POI

Zet de SGIA in op opschaling en verspreiding van innovaties

7 Netwerken en samenwerking

Biblionet maakt deel uit van een netwerk met de bibliotheken in Drenthe, met Drentse partners en systeeminstellingen, met de POI's in Noord-Nederland en ook zijn we actief in landelijke netwerken en voor landelijke programma's.

We hebben samen met de bibliotheken al werkend een overlegstructuur ingericht met de bibliotheken. Op deze wijze willen we het bibliotheeknetwerk in Drenthe optimaal ondersteunen. Binnen de netwerken willen we bijdragen aan een goede positionering van het Drentse bibliotheekwerk.

In 2023

Met het oog op de werkdruk en de overlegdichtheid blijven we in gesprek met de bibliotheken over de wijze van samenwerking in het innovatieoverleg en specialistenoverleggen en onderzoeken we mogelijkheden voor slimmer organiseren, onder meer via hybride werken en het verdelen van taken, stroomlijning en prioritering

Versterken we de samenwerking met Drentse systeeminstellingen, zoals CMO STAMM, BOKD, het Huus van de Taol en Kunst en Cultuur Drenthe door het gebruik maken van elkaars diensten en het gezamenlijk uitvoeren van projecten

Gaan we verder met het periodiek voeren van klantgesprekken met de bibliotheken

Versterken we de samenwerking van het bibliotheeknetwerk met Drentse en landelijke partners

Stimuleren we maatschappelijke partners om de bibliotheken te benutten voor kennis, ontmoeting en debat, zodat alle inwoners van Drenthe mee kunnen doen in de samenleving

Adviseren we over de bibliotheekfuncties in en om dorpshuizen, zodat bibliotheekproducten en programmering bereikbaar blijven voor iedereen

Dragen we binnen de netwerken bij aan de positionering van het bibliotheekwerk onder andere door het organiseren van een Drentse bibliothekendag voor provinciale bestuurders

8 Inclusieve toegankelijkheid voor mensen met een beperking

Bibliotheken zijn een centrale ontmoetingsplek in de samenleving, waar iedereen welkom is. In de Netwerkagenda hebben bibliotheken met elkaar afgesproken dat bibliotheken fysiek en digitaal toegankelijk moeten zijn voor alle gebruikers, ook voor mensen met een beperking. De bibliotheek is inclusief en niemand mag worden uitgesloten.

De Provincie Drenthe vraagt van alle Drentse instellingen om stil te staan bij toegankelijkheid en inclusie voor mensen met een beperking, zodat mensen niet aan de zijlijn komen te staan. Iedereen moet toegang hebben tot voorzieningen voor cultuur, sport, natuur, vrije tijd, vervoer enz. De provincie vraagt om bij activiteiten expliciet aan te geven hoe invulling wordt gegeven aan inclusie. Wat wordt gedaan om iedereen zoveel mogelijk te betrekken? Doel is om samen met de Drentse instellingen na te denken en te werken aan een toegankelijk en Inclusief Drenthe.

In 2023

Schenken we bij onze activiteiten expliciet aandacht aan toegankelijkheid en inclusie

9 Monitoring, kwaliteit en rapportage

Biblionet hecht belang aan het zichtbaar maken van de effecten van onze inspanningen. We brengen onze producten en diensten in kaart om transparantie aan te brengen in onze werkwijze. CMO STAMM heeft in 2022 trainingen verzorgd voor de projectleiders SGIA en het team Innovatie van Biblionet. Daarin hebben we de landelijke aanpak van de Theory of Change meegenomen. Samen met de bibliotheken hebben we een aanpak voor effectmeting uitgewerkt, die we in 2023 gaan toepassen.

In 2023

Verwerken we op onze nieuwe POI-website een transparant producten- en dienstenaanbod en werken we onze POI-producten- en diensten-catalogus uit

Werken Biblionet Drenthe en de SGIA met een monitorings- en effectmetingsystematiek gebaseerd op de aanpak van CMO STAMM en de landelijke Theory of Change-aanpak

Stimuleren we de lokale toepassing van nieuwe effectmetingsinstrumenten en helpen we bibliotheken met het gebruik ervan

Versterken we onze competenties door opleiding en training

Rapporteren we de uitvoering van dit activiteitenplan aan de hand van indicatoren

Schema indicatoren

Voor de bewaking van onze taken maken we gebruik van onderstaande indicatoren:

Indicatoren POI	Indicator	Norm
Dienstverlening		
Basistaken		
IBL/Transport	Aantal keren transport per week per locatie	2 maal per week
Collectie	Percentage collectie binnen provincie	95%
	Afspraken POC	Reserveringstermijn, afschrijving, uitleenfrequentie, budget etc.
Bicat-ondersteuning	SLA HostedWise	Opstellen en naleving
Netwerk	Aantal DBO's	6
	SGIA	4
	Innovatieoverleggen (DINO, Jeugd, Basisvaardigheden, Makers enz)	3-4 x per jaar per deeloverleg
	Klantgesprekken	3
Gegevenslevering	Monitoren kwaliteit dienstverlening	1x per jaar evaluatie activiteitenplan
	Deelname WSOB-enquête	Jaarlijks deelname
	Leveren statistiekrapportage	4x per jaar leveren aan 4 bibliotheekorganisaties
	Gebruik Bibliotheekinzicht.nl t.b.v spreidingsmonitor	Opstellen en jaarlijkse presentatie DBO en Provincie/ VDG
	Statistiek (Wise en G!DS)	1x per jaar tbv jaarverslag
Innovatie		
Geletterde samenleving	Deelname en opzetten programma's	Maatschappelijk effectmeting
Participatie in de informatiesamenleving	Deelname en opzetten programma's	Maatschappelijk effectmeting
Leven lang ontwikkelen	Deelname en opzetten programma's	Maatschappelijk effectmeting
Stelseluitdagingen	Deelname en opzetten programma's	Maatschappelijk effectmeting
Drentse Innovatieagenda en SGIA	Opstellen projectenplanning	Vastgestelde gezamenlijke projectenplanning
	Bewaking Budget	250 K
	Uitvoering projecten	Maatschappelijk effectmeting
Overige taken		
Provinciale Samenwerking systeeminstellingen	Partners K&C/CMO STAMM/BOKD/Huus van de Taol	Jaarlijks overleg Samenwerkingsprojecten

Bijlage 1 Bibliotheken en locaties in Drenthe

B9	9 gemeenten	33 vestigingen 1 servicepunt	265.051 inwoners
Facet Emmen	1 gemeente	4 vestigingen 6 servicepunten 2 bibliobussen	107.856 inwoners
DNK Assen	1 gemeente	1 vestiging	68.979 inwoners
Bibliotheek Hoogeveen	1 gemeente	1 vestiging	55.857 inwoners
Totaal		39 vestigingen 7 servicepunten 2 bibliobussen	497.743 inwoners

CBS: Inwoneraantal juni 2022
G!DS: Bibliotheeklocaties

Bijlage 2 Lijst gebruikte afkortingen

B9	De openbare bibliotheekorganisatie van Biblionet Drenthe voor 9 gemeenten
BOKD	BOKD is het Drentse netwerk van en voor actieve, zorgzame en duurzame dorpen en dorpshuizen.
CMO STAMM	Kenniscentrum voor sociaal-maatschappelijke vraagstukken in Groningen en Drenthe.
DBO	Drents Bibliotheken Overleg
DIA	Drentse Innovatieagenda
DNK	De Nieuwe Kolk, Assen
IBL	Interbibliothecair leenverkeer
IDO	Informatiepunt Digitale Overheid
KB	Koninklijke Bibliotheek
NBD Biblion	Leverancier van bibliotheekdiensten en materialen
POC	Provinciaal Overleg Collectioneren
POI	Provinciale ondersteuningsinstelling
SGIA	Stuurgroep Drentse Innovatieagenda
SPN	Stichting Samenwerkende POI's
VOB	Vereniging van Openbare Bibliotheken
WaaS	Website as a Service – gezamenlijk landelijk serviceplatform voor bibliotheekwebsites beheerd door de KB
Wsob	Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen

Overzicht eindnoten **Activiteitenplan 2023**

- 1* Overall waar Biblionet Drenthe staat, spreken we over de provinciale ondersteuningsinstelling (POI).
- 2* Zie Bijlage 1 voor een overzicht van alle locaties
- 3* Zie Bijlage 2 voor de lijst van gebruikte afkortingen in dit document.
- 4 Cultuurnota Drenthe 2021-2024
zie: <https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/cultuur-sport-vrije/cultuur/cultuurnota-drenthe-2021-2024-cultuur/>
- 5 Drentse Sociale Agenda 2020-2023 zie: <https://www.provincie.drenthe.nl/socialeagenda/>
- 6 Fair Practice Code: <https://fairpracticecode.nl/nl>
- 7
- 8 Wsob: Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen.
Zie: <https://www.debibliotheken.nl/informatie/wsob/>
- 9 Bibliotheekconvenant
zie: https://www.bibliotheeknetwerk.nl/sites/default/files/documents/Bibliotheekconvenant%202020-2023_dt.pdf
- 10 Netwerkagenda 2021-2023
zie <https://www.bibliotheeknetwerk.nl/sites/default/files/documents/Netwerkagenda%202021-2023.pdf>
- 11 Update Netwerkagenda 2022
zie <https://www.bibliotheeknetwerk.nl/sites/default/files/documents/Update%20Netwerkagenda%202022.pdf>
- 12 Hoofdlijnenbrief cultuur 2022
zie: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-onderwijs-cultuur-en-wetenschap/documenten/kamerstukken/2022/05/23/hoofdlijnenbrief-cultuur-2022-herstel-vernieuwing-en-groei>
- 13 BoekStart <https://www.lezen.nl/publicatie/meer-voorlezen-beter-in-taal/>
- 14 Onderzoek effecten de Bibliotheek op school zie: <https://www.lezen.nl/onderzoek/de-bibliotheek-op-school-stimuleert-het-lezen/>
dBos po <https://www.lezen.nl/publicatie/meer-lezen-beter-in-taal-primair-onderwijs/>
dBos vmbo <https://www.lezen.nl/publicatie/meer-lezen-beter-in-taal-vmbo-2/>
dBos mbo <https://www.lezen.nl/publicatie/meer-lezen-beter-in-taal-mbo/>
- 15 Onderzoek effectieve aanpak taalachterstanden UM/VU: zie: <https://youtu.be/Qh1tmJ4sqng>
- 16 Masterplan basisvaardigheden
zie: <https://open.overheid.nl/repository/ronl-87e80b67638eac706986d2467ba0dbc854000ea7/1/pdf/kamerbrief-masterplan-basisvaardigheden.pdf>
- 17 Drentse Innovatieagenda zie https://biblionetdrenthe.nl/images/PDF/Drentse_Innovatieagenda_2021-2024.pdf